

بررسی عوامل آلوده کننده هوا و راه حل های آن در شهرهای بزرگ افغانستان:

نویسنده رازمل (سلیمانخیل)

بررسی عوامل آلوده کننده هوا و راه حل های آن در شهرهای بزرگ افغانستان:

چکیده :

در شرایط کنونی شهرهای بزرگ افغانستان با مشکلات چون آلوده گی هوا مواجه بوده و آلوده گی هوا بخش ذرات دود و گازات در هوا میباشد که باعث ملوث شدن محیط زیست گردیده و حیات انسانها ، حیوانات و نباتات را به مخاطره می اندازد. یکی از معضلات تمدنهای پیشرفته آلوده گی هوا است این امر همواره به عنوان یک مشکل اساسی در سر راه زنده گی انسانها مورد توجه دانشمندان علم محیط زیست بوده است . آلوده گی هوا تاثیرات بسیار مخربی بر زنده گی انواع مختلف حیات در روی زمین دارد و به نوعی زنده گی آنان را مورد تهدید قرار میدهد. کاهش آلوده گی هوا باعث امرار حیات برای همه زنده جانها میشود بناً با توجه به اهمیت موضوع مهمترین هدف این مقاله معرفی آلوده گی هوا ، اثرات آلوده گی هوا ، منابع آلوده کننده شهرهای بزرگ افغانستان ، موانع و چالشها فراروی کاهش آلوده شدن هوا شهرهای بزرگ افغانستان، نقش شهروندان در کاهش آلوده گی هوا و راه حل ها و پیشنهادات است .

واژه های کلیدی

آلوده گی های محیط زیست ، منابع آلوده گی

مقدمه :

طوری که همه آگاهی داریم که محیط زیست عبارت از محیط است که شامل هوا، آب ، خاک ، منابع طبیعی ، نباتات ، جانوران و انسانها و روابط متقابل بین آنها است و همه عناصر محیط زیست بر یک دیگر تاثیر گذار هستند و آلوده گی محیط زیست در یک قرن اخیر یک مسله و چالش جهانی شده است و در دوده اخیر شهرهای بزرگ افغانستان نیز شاهد چالشهای گوناگون محیط زیستی از قبیل آلوده شدن هوا ، آلوده شدن آبهای آشامیدنی گردیده و از این ناحیه اکثریت باشندگان شهرهای بزرگ متاثر گردیده و انواع امراض تنفسی را به بار آورده است از این رو امروزه مسله محیط زیست یک مسله حیاتی برای همه افراد یک جامعه به شمار میرود.

آلوده گی های محیط زیست :

آلوده گی عبارت است از پخش و آمیختن (یکجا شدن) مواد خارجی به آب ، هوا و خاک به مقداری که کیفیت فزینی ، کیمیای و بیالوژیکی آنرا به گونه تغیر دهد که به حال انسان و سایر موجودات مضر باشد. منابع آلوده گی به دونوع است :

۱: طبیعی : منابع طبیعی آلوده گی عبارت است از زلزله ، سیل ، آتشفشان و غیره .

۲: مصنوعی : منابع مصنوعی عبارت است از صنایع ، وسایل نقلیه ، رشد جمعیت و غیره .

انواع آلوده گی :

الودگی های محیط زیست به دودسته تقسیم میشود :

الف : آلوده گی های غیرقابل تجزیه :مانند پلاستیک و غیره .

ب: آلوده گی های قابل تجزیه : فاضلاب انسانی و زایدات حیوانی وزراعتی و غیره.

انتشار آلوده گی برحسب منبع آلوده گی :

الف : منابع آلوده گی مشخص ، نقطه ای: مانند ورود فاضلاب ویا دود کش کارخانه ها که به صورت عینی باعث آلوده گی هوا میشود.

ب: منابع آلوده گی غیرمشخص ، غیرنقطه ای : مانند گازها و دود های موجود درجاده ها که به صورت عینی دیده میشود.

اقسام آلوده گی های محیط زیست :

۱: آلوده گی هوا ۲: آلوده گی آب ۳: آلوده گی خاک ۴: آلوده گی صوتی ۵: آلوده گی حرارتی ۶: آلوده گی نفتی ۷: آلوده گی رادیو اکتیو. که دراین بررسی ما تنها به آلوده گی هوا میپردازیم :

آلوده گی های هوا :

آلوده گی هوا یکی از پدیده های زنده گی امروزی و ناشی از تمدن است که در اثر فعالیت های شبانه روزی بشر به وجود میاید . این تمدن ناشی از تولید مواد غذایی ، صنعتی ، کالاهای مختلف و انرژی است . تداوم این آلوده گی ها باعث بیماری ها یا اختلالاتی برای انسان حیوانات و نباتات ایجاد میکند و به میزان قابل ملاحظه ای زنده گی بشر را به محاطره می اندازد.

اثرات آلوده گی هوا بر انسانها و درختان:

آلوده گی های هوا تاثیرات بسیار مخرب بر زنده گی گونه های مختلف حیات در روی زمین دارد و به نوعی زنده گی آنان را مورد تهدید قرار میدهد در این مبحث اثرات مخرب آلوده گی بر درختان و انسانها مورد بررسی قرار میدهم یکی از معضلات تمدنهای پیشرفته آلوده گی هوا است این امر همواره به عنوان یک مشکل اساسی در سر راه زنده گی انسان مورد توجه اندیشمندان و دانشمندان علم محیط زیست بوده است . آلوده گی هوا تاثیرات بسیار مخربی بر زنده گی انواع مختلف حیات در روی زمین دارد و به نوعی زنده گی آنان را مورد تهدید قرار میدهد که ذیلاً به آن اشاره میشود:

تاثیر بر انسان

انسان وقتی در معرض هوایی باشد که در آن مقادیر قابل توجهی دی اکسید گوگرد وجود داشته باشد مبتلا به بیماریهای تنفسی میگردد و زمانی که در معرض دمای زیادی واقع شود بینای اش تحت تاثیر قرار میگیرد . میزان مرگ و میر کسانی که در معرض هوای آلوده به دی اکسید گوگرد بوده و به بیماریهای قلبی و ریوی دچار شده اند روز به روز افزایش میابند بر اساس تحقیقات انجام شده وقتی سطح اشباه

هموگلوبین کربنی خون در حدود ۲۰ فیصد باشد به قلب صدمه زده و به بافت خون گیری زیان میرساند هنگامی که اکسیجن هوا بیش از ۵۰۰ میلی گرام در متر مکعب و واکنش فوتوشیمیایی نیز در حد بالا باشد انسان دچار تنگی نفس میگردد جاری شدن آب از گلو یا چشم از جمله مشکلات اساسی دیگر است که در چنین شرایط مشاهده شده است .

تأثیر بر درختان:

گیاهانی که در معرض دی اکسید گوگرد هستند به شدت صدمه می بینند . آلوده گی هوا درختان را ضعیف میسازد و از مقاومت آنها در مقابل تنشهای طبیعی می کاهد . افزایش آلوده گی ابتدا درختان را ضعیف میسازد و در مقداری مواد مغذی اختلال پدید میآورد و عمل جذب کلروفیل کاهش می یابد . آلوده گی هوا باعث بارش یا باران های اسیدی میشود و جذب مواد مغذی همراه با اسید بویژه و قتیکه غلظت از آن زیاد باشد شدید تر صورت میگیرد خطر غیر مستقیم اسید از راه خاک ، بیشتر از اثر مستقیم آن از طریق هوا است .

منبع آلوده گی های هوا در شهرهای بزرگ افغانستان :

افغانستان کشوری است کوهستانی و زراعتی که اکثر نفوس آن در کسب و کار زراعت مشغول هستند اما جنگ های داخلی باعث این شد که اکثر مردم دهات خانه ها و کسب کارشانرا در دهات رها کرده و در شهرهای بزرگ مسکن گزین شدند و از طرف دیگر بعد از به وجود آمدن اداره موقت اکثر مهاجرین که دوباره به کشور برگشتند نیز در شهرهای بزرگ افغانستان مسکن گزین شده اند یکی از عمده ترین عوامل آلوده شدن هوا همین از دیاد جمعیت در شهرهای بزرگ افغانستان است و از طرف دیگر عوامل عمده دیگر نیز در آلوده شدن هوا شهرهای بزرگ افغانستان نقش عمده دارند که عبارت است از :

۱: وسایط نقلیه کهنه: که روزانه به ساعت ها در جاده های شهرهای بزرگ افغانستان رفت و آمد میکنند و به میزان کافی دود تولید میکند و باعث آلوده شدن هوا میگردد.

۲: مواد سوختی غیر معیاری: در اکثر شهرهای بزرگ افغانستان حمام ها ، داش های خشت و داش های پخت نان از مواد سوخت غیر معیاری استفاده میکنند مانند پلاستیک ، تیرهای کهنه موتر ، زغال سنگ و غیره که یک بخش بزرگ از آلوده گی های هوا را در شهرهای بزرگ افغانستان تشکیل میدهد .

۳: فابریکات تولیدی: فابریکات تولیدی در افغانستان نزدیک شهرهای مسکونی ایجاد شده که برای تولیدات شان از برق جنراتورها و مواد غیر معیاری سوختی مانند زغال سنگ استفاده میکنند که جنراتورهای فوق و سایر مواد سوختی غیر معیاری دود قابل ملاحظه تولید میکند و باعث گرم شدن و آلوده گی هوا میشود.

۴: بلند منزل ها و هتل ها : در این اواخر در شهرهای بزرگ افغانستان بلند منزل های رهائشی و هتل های بی شمار اعمار گردیده است که کار خوب است در قسمت عمران و آبادی کشور اما در فصل زمستان

همین ساختمان ها باعث آلوده گی هوا شهرها شده چون اکثریت مالکین این ساختمانها برای گرم کردن ساختمان هایشان از مواد سوختی غیر معیاری و دودزا استفاده میکنند و باعث آلوده شدن هوا میگردد.

۵: خانه های مسکونی : اکثر خانواده ها در افغانستان فقیر هستند به برق کافی دست رسی ندارند و نه توان خرید گاز را بنا برای پخت و پز و گرم نمودن خانه ها ایشان از مواد سوختی غیر معیاری و دود زا استفاده میکنند که باعث آلوده شدن هوا میگردد.

۶: گرد و غبار: گرد و غبار یکی دیگر از عوامل آلوده کننده هوا در شهرهای بزرگ افغانستان است چون تراکم نفوس در شهرها زیاد است و شهرداری ها نمی توانند به همه جاها برسند و مقداری زیاد خاکروبه ها در قسمت های مختلف شهرها تیت و پراکنده است و با آمدن شمال و یا به رفت و آمد و وسایط نقلیه همه این خاک ها در هوا انتشار پیدا میکند و باعث آلوده گی هوا شهرها میگردد.

نقش شهروندان در کاهش آلوده گی هوا :

هر شهروند مسول و وظیفه شناس باید در قسمت کاهش آلوده گی هوا سهم بگیرد چون نهاد های مسول به تنهایی نمی توانند در کاهش آلوده گی هوا مبارزه کنند چون این یک ساحه وسیع است و نیاز به همکاری همه شهروندان دارد ، قسمیکه آلوده گی هوا به همه زنده جانها مضر است و صحت همه را به محاطره می اندازد همین قسم به همه شهروندان لازم است تا در کاهش آلوده گی هوا با نهاد های مسول همکاری کنند تا صحت خود و اطرافیان شان در محاطره قرار نگیرد.

موانع و چالشها فراروی کاهش آلوده شدن هوا شهرهای بزرگ افغانستان:

۱- فقر: فقر بزرگترین مانع کاهش آلوده گی هوا است چون اکثریت افراد جامعه ما در حالت فقر زنده گی میکنند و دسترسی به برق و گاز ندارند و از هر نوع مواد سوخت و سوز که در دسترس شان قرار گیرد استفاده میکنند.

۲- افراد زورگو و قلدر : اکثریت افراد صاحب پول و قدرت آلوده کننده های هوا شهرهای بزرگ هستند این افراد ساختمان های بزرگ رهائشی ، هتل ها و فابریکات را تاسیس نموده و مواد دودزا را بخاطر گرم نمودن آپارتمانها و هتل هایشان استفاده میکنند و هیچ توجه به محیط زیست ندارند.

۳- فساد در ادارات دولتی: یکی از مشکلات اساسی دیگر فساد در برخی از ادارات است که قوانین را به گونه درست آن تطبیق نمی کنند و زمینه را به افراد متخلف مساعد میسازند که از هر گونه مواد دودزا استفاده کنند.

۴- نبود سیستم ترانسپورتی شهری منظم : نبود یک سیستم ترانسپورتی شهری منظم خود زمینه را مساعد ساخته تا تعدد وسایط نقلیه کوچک در شهرها بیشتر باشد که این کار خود سبب میزان افزایش آلوده گی هوا میگردد.

راه حل ها و پیشنهادات :

- ۱: در شهرهای بزرگ افغانستان برای داشتن آب و هوای پاک باید پارک های سبز تفریحی ایجاد شود و در کنار جاده ها نیز درختان غرس گردد و مردم شهرها نیز تشویق شوند که اطراف خانه هایشان را سرسبز کنند تا هوا پاک و محیط سالم برای زنده گی صحتمند داشته باشند.
- ۲: وسایط نقلیه کهنه که یکی از عوامل دودزا شدن هوا است باید جمع آوری شوند و دیگر اجازه رفت و آمد برای شان در شهرهای بزرگ کشور داده نشود.
- ۳: برای حمام ها و داش های خشت اجازه داده نشود که از مواد سوختی غیر معیاری و دودزا استفاده کنند مانند پلاستیک ، تیرهای کهنه موتر و غیره اشیا.
- ۴: برای مالکین آپارتمان های رهائشی و هوتل ها توصیه شود تا از تصفیه کن ها استفاده کنند و از مواد سوختی غیر معیاری استفاده نکنند .
- ۵: فابریکات تولیدی باید از انرژی برق آبی ویا آفتابی استفاده کنند برای تولیدات شان و از جنراتورهای کهنه و دودزا باید استفاده صورت نگیرد.
- ۶: با خانواده های فقیر دولت و نهادهای کمک کننده باید در قسمت انرژی برق و گاز کمک کنند و یابرای شان وسایل برق آفتابی تهیه گردد تا از مواد سوختی غیر معیاری استفاده نکنند که باعث آلوده گی هوا میگردد.
- ۷: برای مردم شهرها آگاهی عامه داده شود در قسمت پاکي و صفایي شهر و اهمیت محیط زیست تا مردم همکاری باشد در قسمت صفایي شهر و کاهش آلوده گی هوا و سایر آلوده گی ها.
- ۸: دولت و نهاد های مسول باید یک سیستم مدرن و منظم ترانسپورتی را در شهرهای بزرگ برای رفت و آمد مردم ایجاد کنند تا از ازدیاد وسایط نقلیه کوچک که اکثراً کهنه و دودزا هستند کاسته شود .

خلاصه :

آلوده گی عبارت است از پخش و آمیختن (یکجا شدن) مواد خارجی به آب ، هوا و خاک به مقداری که کیفیت فزیکی ، کیمیاوی و بیالوژیکی آنرا به گونه تغیر دهد که به حال انسان و سایر موجودات مضر باشد.

و آلوده گی های هوا تاثیرات بسیار مخرب بر زنده گی انواع مختلف زنده جانها در روی زمین دارد و به نوعی زنده گی آنان را مورد تهدید قرار میدهد در این مبحث اثرات مخرب آلوده گی هوا بر شهرهای بزرگ افغانستان مورد بررسی قرار گرفته که یکی از معضلات تمدنهای پیشرفته آلوده گی هوا است این امر همواره به عنوان یک مشکل اساسی در سر راه زنده گی انسان مورد توجه دانشمندان علم محیط زیست بوده است . آلوده گی هوا تاثیرات بسیار منفی بر زنده گی انواع مختلف زنده جانها در روی زمین دارد و به نوعی زنده گی آنان را مورد تهدید قرار میدهد . و منابع ذیل وسایط نقلیه کهنه ، تراکم نفوس ، استفاده از مواد سوختی غیر معیاری مانند رابر ، پلاستیک زغال سنگ در آلوده شدن هوا شهرهای بزرگ افغانستان نقش اساسی دارد و در بخش کاهش آلوده شدن هوا باید تمام قوانین و مقررات محیط زیست عملی

گردد و در قسمت بهتر اجرا آن آگاهی عامه از طرف نهاد های مسول صورت گیرد تا همه اقشار جامعه در باره اهمیت موضوع محیط زیست آگاهی پیداکنند و هر فرد این جامعه بتواند به حیث یک رضا کار محیط زیست ایفا وظیفه کند و قوانین را بالای خود و دیگران تطبیق کند .

ماخذ

۱: Kumar Pranav-Mina Usha Fundamintal of Ecology and Environment

۲: Allaby Michael Basic of Environment Science

۳: دانش نامه رشد – آثار زیانبار آلوده گی هوا